

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z GEOGRAFII W KLASIE 6 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Nauczyciel mgr Katarzyna Boberek

ROK SZKOLNY 2019/2020

Klasa 6

**Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 6 oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej –
Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic**

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń który

- ✓ wskazuje na mapie lub na globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkule: południową, północną, wschodnią i zachodnią
- ✓ podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne
- ✓ wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne
- ✓ wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym
- ✓ wymienia planety Układu Słonecznego
- ✓ wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi
- ✓ wyjaśnia znaczenie terminu *górowanie Słońca*
- ✓ określa czas trwania ruchu obrotowego
- ✓ demonstruje ruch obrotowy Ziemi przy użyciu modeli
- ✓ wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi
- ✓ demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli
- ✓ wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku
- ✓ wskazuje na globusie i mapie strefy oświetlenia Ziemi
- ✓ określa położenie Europy na mapie świata
- ✓ wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie
- ✓ wskazuje przebieg umownej granicy między Europą a Azją
- ✓ wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii
- ✓ wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej
- ✓ wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego
- ✓ podaje liczbę państw Europy
- ✓ wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy
- ✓ wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy
- ✓ wyjaśnia znaczenie terminu *gęstość zaludnienia*
- ✓ wskazuje na mapie rozmieszczenia ludności obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia
- ✓ wymienia starzejące się kraje Europy
- ✓ wymienia grupy ludów zamieszkujących Europę na podstawie mapy tematycznej
- ✓ wymienia główne języki i religie występujące w Europie
- ✓ wskazuje Paryż i Londyn na mapie Europy
- ✓ wymienia zadania i funkcje rolnictwa
- ✓ wyjaśnia znaczenie terminu *plony*
- ✓ wymienia główne cechy środowiska przyrodniczego Danii, Węgier na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy
- ✓ wymienia rośliny uprawne i zwierzęta hodowlane o największym znaczeniu dla rolnictwa Danii i Węgier
- ✓ wymienia zadania i funkcje przemysłu
- ✓ wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe
- ✓ podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii na podstawie schematu
- ✓ rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii
- ✓ wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- ✓ wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej na podstawie mapy tematycznej i fotografii
- ✓ wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego
- ✓ wskazuje na mapie Nadrenię Północną-Westfalię
- ✓ wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji
- ✓ wymienia atrakcje turystyczne w Czechach i na Słowacji
- ✓ wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi
- ✓ przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi
- ✓ omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- ✓ wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej

- ✓ wskazuje na mapie największe krainy geograficzne Rosji
- ✓ wymienia surowce mineralne Rosji na podstawie mapy gospodarczej
- ✓ wymienia i lokalizuje na mapie Rosji główne obszary upraw
- ✓ wskazuje na mapie sąsiadów Polski
- ✓ wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń który:

- ✓ wymienia cechy południków i równoleżników
- ✓ podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych
- ✓ wyjaśnia znaczenie terminów: *długość geograficzna, szerokość geograficzna*
- ✓ wyjaśnia znaczenie terminów: *rozciągłość południkowa, rozciągłość równoleżnikowa*
- ✓ wyjaśnia znaczenie terminów: *gwiazda, planeta, planetoida, meteor, meteoryt, kometa*
- ✓ podaje różnicę między gwiazdą a planetą
- ✓ wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi
- ✓ omawia występowanie dnia i nocy jako główne następstwo ruchu obrotowego
- ✓ podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi
- ✓ wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie
- ✓ omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją
- ✓ wymienia czynniki decydujące o długości linii brzegowej Europy
- ✓ wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie
- ✓ opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- ✓ wyjaśnia znaczenie terminów: *wulkan, magma, erupcja, lawa, bazalt*
- ✓ przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych
- ✓ omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów
- ✓ wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa powstałe na przełomie lat 80. i 90.XX w.
- ✓ omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności
- ✓ przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów
- ✓ charakteryzuje zróżnicowanie językowe ludności Europy na podstawie mapy tematycznej
- ✓ wymienia przyczyny migracji Ludności
- ✓ wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie
- ✓ wymienia cechy krajobrazu wielkomiejskiego
- ✓ wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata
- ✓ porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów
- ✓ przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego Danii i Węgier sprzyjające rozwojowi rolnictwa na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych
- ✓ wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji
- ✓ podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu we Francji
- ✓ wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie
- ✓ podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni
- ✓ omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii
- ✓ wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych
- ✓ omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce
- ✓ wymienia znane i cenione na świecie niemieckie wyroby przemysłowe
- ✓ rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach
- ✓ przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy tematycznej i fotografii
- ✓ wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki
- ✓ wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę
- ✓ wymienia główne gałęzie przemysłu Rosji na podstawie mapy gospodarczej
- ✓ wymienia najważniejsze rośliny uprawne w Rosji na podstawie mapy gospodarczej
- ✓ podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń który:

- ✓ odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie
- ✓ odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych
- ✓ rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych na ilustracji
- ✓ opisuje dzienną wędrówkę Słońca po niebie, posługując się ilustracją lub planszą
- ✓ omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji

- ✓ omawia przebieg linii zmiany daty
- ✓ przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji
- ✓ wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi
- ✓ wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi
- ✓ opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- ✓ opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej
- ✓ wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi, wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej
- ✓ omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych
- ✓ podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie
- ✓ charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy
- ✓ analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy
- ✓ przedstawia przyczyny zróżnicowania narodowościowego i językowego ludności w Europie
- ✓ omawia zróżnicowanie kulturowe i religijne w Europie
- ✓ przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście
- ✓ omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map
- ✓ omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Europie
- ✓ omawia rozmieszczenie najważniejszych upraw hodowli w Danii i na Węgrzech na podstawie map rolnictwa tych krajów
- ✓ wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji
- ✓ omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XXI i XXII w. na podstawie wykresu
- ✓ omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki
- ✓ omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w.
- ✓ analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego
- ✓ charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- ✓ omawia znaczenie turystyki aktywnej na Słowacji
- ✓ omawia środowisko przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- ✓ podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi
- ✓ podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu
- ✓ omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- ✓ wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na stan gospodarki Rosji
- ✓ omawia znaczenie usług w Rosji
- ✓ charakteryzuje relacje Polski i z Rosją na podstawie dodatkowych źródeł

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń który:

- ✓ określa położenie matematyczno geograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy
- ✓ wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej
- ✓ oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi
- ✓ wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smart fonie lub komputerze
- ✓ opisuje budowę Układu Słonecznego
- ✓ wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji
- ✓ określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej
- ✓ wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej
- ✓ charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi z uwzględnieniem kąta padania promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku
- ✓ porównuje ukształtowanie powierzchni wschodnie i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy
- ✓ wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii
- ✓ omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii
- ✓ omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie
- ✓ omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy
- ✓ porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się
- ✓ przedstawia skutki zróżnicowania kulturowego ludności Europy
- ✓ przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności
- ✓ porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie

- ✓ porównuje wydajność rolnictwa Danii i Węgier na podstawie wykresów
- ✓ wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnienia według sektorów oraz strukturę wytwarzania PKB we Francji
- ✓ charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji
- ✓ przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych
- ✓ omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej
- ✓ przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej Westfalii na podstawie mapy fotografii
- ✓ charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy
- ✓ porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji
- ✓ opisuje przykłady atrakcji turystycznych i rekreacyjno-sportowych Czech i Słowacji na podstawie fotografii
- ✓ porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej fotografii
- ✓ podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie
- ✓ omawia czynniki lokalizacji głównych okręgów przemysłowych Rosji
- ✓ wyjaśnia znaczenie przemysłu w gospodarce Rosji
- ✓ opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł

Ocenę celującą otrzymuje uczeń który:

- ✓ wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS
- ✓ wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych
- ✓ określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych
- ✓ wykazuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością górowania Słońca
- ✓ wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatów i krajobrazów na Ziemi
- ✓ wyjaśnia wpływ działalności lodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji
- ✓ wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na występowanie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii
- ✓ wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu
- ✓ podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych
- ✓ przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy
- ✓ analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy
- ✓ opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy
- ✓ omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy
- ✓ ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów
- ✓ ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu jako wielkich metropolii
- ✓ wyjaśnia, dlaczego w Europie występują korzystne warunki przyrodnicze do rozwoju rolnictwa
- ✓ przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozwoju nowoczesnego rolnictwa w Europie
- ✓ omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji
- ✓ analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii
- ✓ udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych
- ✓ udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym
- ✓ projektuje wycieczkę na Litwę i Białoruś, posługując się różnymi mapami
- ✓ analizuje konsekwencje gospodarcze konfliktów na Ukrainie
- ✓ charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii
- ✓ omawia wpływ konfliktu z Ukrainą na Rosję
- ✓ uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski
- ✓ przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie na podstawie dodatkowych źródeł informacji